

ПЕРСПЕКТИВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТУ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ В УКРАЇНІ

ЗАВОЮРА Ярослав Олександрович,
студент 4 курсу спеціальності «Міжнародне право»,
Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

КУБАЛЬСЬКИЙ Владислав Нарцизович,
кандидат юридичних наук, доцент,
Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

У статті досліджуються питання кримінально-правової охорони інституту лікарської таємниці в Україні, а також перспективи розвитку і реформування цього інституту.

Ключові слова: лікарська таємниця, конфіденційна таємниця, кримінальне законодавство.

Постановка проблеми. Важливим фактором, який, на думку багатьох вчених, покликаний забезпечити недоторканність приватного життя, є дотримання лікарської таємниці. Однак, за останні роки кількість злочинів, вчинених в медичній сфері, постійно зростає. Звертають на себе увагу злочини, пов'язані з недодержанням прав пацієнта та з порушенням лікарської таємниці, особливо з боку правоохоронних органів України. Однак внаслідок законодавчих упущень в більшості випадків лікарі і пацієнти залишаються незахищеними внаслідок колізії внутрішнього законодавства та через незаконне використання цієї інформації, отриманої на запит органів внутрішніх справ України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами правового регулювання інституту лікарської таємниці займалися такі вчені, як М. Анучкова, Ю. Аргунова, О. Бабич, В. Глушков, Е. Григоніс, Т. Заварза, Л. Карпенко, С. Сахацький, І. Шатковська та ін. Але вітчизняними вченими недостатньо проаналізовано проблеми кримінальної відповідальності за незаконне розголошення інформації, що становить лікарську таємницю, згідно нового Кримінального кодексу України 2001 р. Зусилля вчених у дослідженні цієї проблематики не мають комплексного характеру.

Формулювання цілей статті. Метою цієї статті є аналіз інституту кримінально-правової охорони лікарської таємниці в Україні та європейських державах, а також внесення пропозицій щодо вдосконалення кримінального законодавства України у відповідній частині.

Конституція України гарантує недоторканність приватного життя. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом (ст. 32) [6, с. 16]. Медична діяльність має свої особливості, а саме поняття «лікарська таємниця» – найважливіше поняття медичної деонтології. У лікарській таємниці є своя історія, яка налічує понад два тисячоліття. Деякі автори вважають, що поняття «лікарська таємниця» зародилося у Стародавній Індії. Довірчі відносини лікаря і пацієнта відображені в індійському афоризмі: «Можна страшитися брата, матері, друга, але лікар – ніколи!».

Перше згадування про необхідність збереження лікарської таємниці міститься в «Клятві Гіппократа»: «Щоб при лікуванні, а також і без лікування, я не побачив або не почув стосовно життя людей із того, що не слід розголошувати, я промовчу про те, вважаючи подібні речі таємницею». У Росії в 1845–1857 рр. після закінчення медичного інституту лікарі давали факультетську обітницю: «Помогаю страждущим, свято хранити вверяемые семейные тайны и не употреблять во зло оказанного доверия» [7, с. 444]. Таємницю мали охороняти особи відповідних професій, приватні особи звільнялися від такої відповідальності.

Лікарська таємниця визнана на законодавчому рівні поряд із адвокатською або нотаріальною, а її розголошення тягне за собою відповідальність (цивільно-правову, дисциплінарну, кримінальну). Її носії охороняються законом. Так, у Кримінально-процесуальному кодексі України зазначається, що не можуть бути допитані як свідки лікарі – з приводу того, що їм довірено або стало відомо при здійсненні професійної діяльності, якщо вони не звільнені від обов'язку зберігати професійну таємницю особою, що довірила їм ці відомості (п. 1 ст. 69). У п. 2 ч. 1 ст. 51 Цивільно-процесуального кодексу вказується, що не підлягають допиту як свідки особи, які за законом зобов'язані зберігати в таємниці відомості, що були довірені їм у зв'язку з їхнім службовим чи професійним становищем.

У науковій літературі розрізняють таємниці особисті (особистого життя) та професійні (професійно довірені). Зазначені різновиди таємниць досліджували різні вчені, зокрема, М.С.

Алексєєв, О.Д. Бойков, В.Є. Гулієв, Л.Д. Кокорєв, Н.В. Устименко та ін. Під таємницею особистого життя розуміються відомості конфіденційного характеру про різноманітні сторони індивідуальної життєдіяльності людини, розголошення яких завдає або може завдати людині шкоди [10].

Професійну таємницю утворюють відомості, що стали відомі особі у зв'язку з виконанням нею певних професійних обов'язків [12]. Український законодавець так і не дав чіткого визначення поняття «лікарська таємниця». Яку ж тоді інформацію відносити до цього поняття? Зокрема, М. Анучкова вважає, що медичну інформацію можна розглядати як один з елементів персональних даних або конфіденційної інформації про особу. Директива 95/46/ЄС Європейського Парламенту і Ради «Про захист фізичних осіб при обробці персональних даних і про вільне переміщення таких даних» містить окремі положення щодо доступу до медичної інформації, відповідно до яких з метою захисту прав і свобод осіб за законодавством країн-членів ЄС доступ до медичних даних може бути отримано тільки через медичного працівника [1, с. 405]. З цим можна погодитися, тому що на сьогодні існує безліч міжнародних документів, які закріплюють за медичною таємницею статус конфіденційної інформації. Так Женевською декларацією Всесвітньої медичної асоціації (1948 року) (Міжнародною клятвою лікарів) передбачений обов'язок медичних працівників поважати довірені секрети навіть після смерті пацієнта. А в Декларації про політику в галузі забезпечення прав пацієнта в Європі (прийнята Всесвітньою організацією охорони здоров'я у 1994 році) міститься положення про те, що уся інформація про стан здоров'я пацієнта, діагноз, прогноз та лікування його захворювання, а також будь-яка інша інформація особистого характеру повинна охоронятися в секреті, навіть після смерті пацієнта. При цьому конфіденційну інформацію можна розкрити лише тоді, коли на це є ясно виражена згода пацієнта або цього потребує закон. Припускається згода пацієнта на розкриття конфіденційної інформації медичному персоналу, який бере участь у лікуванні пацієнта. Усі дані, що можуть розкрити особу пацієнта, мають бути захищені. При цьому ступінь захисту має бути адекватним формі збереження даних. Компоненти людського тіла, з яких можна отримати ідентифікаційну інформацію, також мають зберігатися з дотриманням правил захисту. Документом також передбачено, що пацієнти, які поступають до лікувально-профілактичного закладу, мають право розраховувати на наявність у цьому закладі інвентарю та обладнання, необхідного для забезпечення збереження медичної таємниці, передусім у тих випадках, коли медичні працівники здійснюють догляд, а також проводять дослідницькі та лікувальні процедури [12].

Проблема збереження лікарської таємниці в сучасних умовах надання медичної допомоги стає дедалі гострішою і складнішою. Швидкий плин життя, науково-технічний прогрес в галузі медицини породжують нові явища, які потребують своїх етичних гарантій. Достатньо звернути увагу на значення збереження у таємниці таких медичних заходів як трансплантація, штучне запліднення, корекція статі, статус ембріона, евтаназія та ін. На думку деяких авторів, складність збереження лікарської таємниці зумовлена також вузькою спеціалізацією медичних працівників, відсутністю персональної відповідальності лікаря за хворого, наступністю у роботі лікарів. Незважаючи на такі проблеми у збереженні лікарської таємниці, більш важливим є гарантії свободи особи у суспільстві, що закріплені у ст. 12 Загальної декларації прав людини: «Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканість його життя, таємницю його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань» [1, с. 405-406].

Аналізуючи вітчизняне законодавство, можна виділити категорії інформації про пацієнта, які складають лікарську таємницю. Стаття 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» 1992 р. визначає перелік відомостей, що становлять лікарську таємницю. Перш за все, це відомості про хворобу, медичне обстеження, огляд та їх результати, інтимну і сімейну сторони життя громадян. Згідно частини третьої статті 46 Закону України «Про інформацію» 1992 р. не підлягають, зокрема, розголошенню відомості, що стосуються лікарської таємниці, крім випадків, передбачених законом. Фізична особа має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при її медичному обстеженні (ч. 1 ст. 286 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України, ч. 1 ст. 39-1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» 1992 р.). Згідно зазначених актів також забороняється вимагати та подавати за місцем роботи або навчання інформацію про діагноз та методи лікування фізичної особи (ч. 1 ст. 286 ЦК України, ч. 2 ст. 39-1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» 1992 р.) [2; 14].

Однією з суттєвих гарантій дотримання лікарської таємниці є наявність в розділі II Кримінального кодексу (далі – КК) України «Злочини проти життя і здоров'я» ст. 145 «Незаконне розголошення лікарської таємниці». Однак кримінальне законодавство України в питанні захисту інформації, що

становить лікарську таємницю, недосконале. Статистика свідчить про збільшення кількості злочинів у цій сфері.

Окремим різновидом лікарської таємниці є відомості про результати медичного огляду, наявність чи відсутність ВІЛ-інфекції в особі, яка пройшла медичний огляд. Враховуючи особливу небезпечність такого захворювання, законодавець передбачив підвищену відповідальність за розголошення цього різновиду лікарської таємниці в окремій статті Кримінального кодексу України (ст. 132) [1, с. 410]. Сьогодні почастишали випадки незаконного розголошення цих відомостей, але на практиці дуже рідко притягають до кримінальної відповідальності за скоєння цього злочину у зв'язку з цілим рядом причин.

Розголошення лікарської таємниці, якщо вона водночас є таємницею слідства, кваліфікується за сукупністю злочинів, передбачених ст.ст. 145 і 387 «Розголошення даних досудового слідства або дізнання». Тяжкими наслідками розголошення вказаних відомостей можуть бути визнані самогубство чи самокалічення потерпілого, серйозне загострення його хвороби внаслідок переживань тощо. Настання таких наслідків розголошення лікарської таємниці, як самогубство потерпілого, заподіяння йому тяжких чи середньої тяжкості тілесних ушкоджень не охоплюється ст. 145 і за наявності підстав потребує додаткової кваліфікації за ст.ст. 120 «Доведення до самогубства», 128 «Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження» КК України [5].

В той же час, вітчизняний дослідник Л. Карпенко вказує на те, що цілий ряд питань, зокрема такі, як визначення поняття незаконного розголошення лікарської таємниці, ознак об'єктивної і суб'єктивної сторони, суб'єкта злочину тощо мають дискусійний характер [4, с. 113]. Отже, доцільно звернутися до законодавства зарубіжних держав у відповідній частині для можливого вирішення цих питань.

Єдиного підходу з приводу регулювання відповідальності за незаконне розголошення лікарської таємниці в кримінальному законодавстві європейських держав немає. Зокрема, Кримінальний кодекс Франції (ст. 226-13 § 1 «Про посягання на професійну таємницю» відділу IV «Про посягання на таємницю» глави 6 «Про посягання проти особи») встановлює відповідальність у вигляді одного року тюремного ув'язнення і штрафу у розмірі 100 тис. франків за розголошення інформації секретного характеру особою, що володіє нею в силу посади, яку займає, чи тимчасового виконання обов'язків. Таким чином, в Кримінальному кодексі Франції лікарська таємниця окремо не охороняється кримінальним законом, а є елементом професійної таємниці [9].

Кримінальний кодекс Швеції також не має окремої норми про розголошення лікарської таємниці. Зокрема, незаконне розголошення конфіденційної інформації пов'язується зі зловживанням службовим становищем і вказує на те, що особа, яка розголошує інформацію, яку вона повинна зберігати в таємниці згідно закону чи нормативного акту, наказу або положенню, чи незаконно використовує таку таємницю, підлягає покаранню у вигляді штрафу чи тюремного ув'язнення не більше одного року (ст. 3 гл. 20 «Про зловживання службовим становищем») [10]. Аналогічні підходи до розглядуваних вище спостерігаються при аналізі у відповідній частині кримінальних законів інших зарубіжних держав.

Отже, на відміну від кримінального законодавства України, в європейських державах переважно не передбачено кримінальними кодексами окремої статті за незаконне розголошення лікарської таємниці, а відповідальність за вказані дії настає за іншими статтями кримінальних кодексів, в основному за зловживання службовим становищем чи розголошення професійної (адвокатської, нотаріальної тощо) таємниці.

Основним фактором ризику розголошення лікарської таємниці є відповіді на запити, що приходять на адресу медичного закладу з вимогою надання інформації про пацієнта. Законодавством України передбачені випадки, коли медичні заклади повинні надати відомості, що становлять лікарську таємницю, а саме лікарська таємниця не зберігається при запитах судово-слідчих органів та, у деяких випадках, при запитах медичних закладів. Надання відомостей, що становлять лікарську таємницю на запити правоохоронних органів, має свої особливості. Наприклад, надання інформації про пацієнта на запит органів внутрішніх справ може відбуватися виключно у разі знаходження у їх провадженні справи про злочин в межах досудового слідства.

На практиці, на адресу медичних закладів надходять різноманітні запити в т.ч. адвокатські запити, запити органів або осіб, які згідно чинного законодавства України не завжди мають права на отримання інформації про самого пацієнта та його лікування. В свою чергу, медичні працівники, не маючи достатніх правових знань, не завжди можуть правильно зорієнтуватись, на які запити потрібно надавати певні відомості, а де саме слід обмежити надання інформації, що становить лікарську таємницю. Внаслідок цього медичні заклади надають відповіді на запити з наданням повної

інформації про пацієнта, що становить лікарську таємницю, в більшості випадків не усвідомлюючи, що в порушення вимог закону розголошують відомості, які становлять лікарську таємницю.

Схожа ситуація спостерігається в Російській Федерації. Ю. Аргунова, коментуючи положення чинного російського законодавства про лікарську таємницю, стверджує, що «незважаючи на те, що перелік випадків надання відомостей, які складають лікарську таємницю, без згоди громадянина або його законного представника є вичерпним, на практиці медична документація без згоди пацієнта запрошується і в інших цілях. Так, медичні карти вилучаються в цілях проведення експертизи якості медичної допомоги, при здійсненні фінансових розрахунків за надану медичну допомогу в системі обов'язкового медичного страхування. Доволі поширеними є факти ознайомлення з історіями хвороби, не запитуючи на те дозволу у пацієнтів, прокурорами, що здійснюють наглядові функції по виявленню порушень законів в органах і установах охорони здоров'я. Повідомляти медичні відомості про громадян по запитах військкоматів наказано медичним установам Положенням про військово-лікарську експертизу, затвердженим Урядом РФ від 25 лютого 2003 р. № 123, що не є, як відомо, законодавчим актом. Принцип доцільності у всіх цих випадках бере гору над принципом законності» [15, с. 673]. На аналогічну тенденцію щодо розширення переліку осіб, які мають доступ до лікарської таємниці, вказує і Н.В. Путіло, яка в коментарі до Основ законодавства РФ про охорону здоров'я громадян зазначає, що «незважаючи на те, що при прийнятті даного акту (Постанови Уряду Росії про військово-лікарську експертизу, яка розширює повноваження військкоматів по отриманні медичної інформації) ставились за мету «благі» цілі, а саме: недопущення до військової служби за призовом осіб, котрі страждають психічними та іншими захворюваннями, перебування яких в умовах військової служби може бути пов'язане з негативними наслідками, - дані норми підзаконного акту розширяють законодавчо визначений перелік підстав для надання відомостей, що становлять лікарську таємницю» [15, с. 673].

Заслуговує на особливу увагу і той факт, що в Україні досить розповсюджена практика, коли лікар після проведеного хірургічного втручання повідомляє близьким родичам пацієнта постопераційний діагноз. На практиці переважна більшість лікарів не замислюються над тим, що розголошення цієї інформації без згоди пацієнта є прямим порушенням його прав щодо конфіденційності інформації про стан його здоров'я. Крім того, часто «зادля блага» пацієнтів не доводиться інформація про стан їхнього здоров'я, щоб не погіршити цей стан через усвідомлення безнадійності діагнозу. Причому законодавець свідомо закріпив відповідну норму в Цивільному кодексі України (ч. 3 ст. 285 ЦК України) – якщо інформація про хворобу фізичної особи може погіршити стан її здоров'я або погіршити стан здоров'я фізичних осіб, визначених ч. 2 цієї статті, зашкодити процесу лікування, медичні працівники мають право дати неповну інформацію про стан здоров'я фізичної особи, обмежити можливість ознайомлення з окремими медичними документами. Така практика також порушує права пацієнта, адже той має право, незважаючи на безнадійний стан, мати інформацію про своє здоров'я. Але це прямо суперечить ч. 1 ст. 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» 1992 р., згідно якої пацієнт, який досяг повноліття, має право на отримання достовірної і повної інформації про стан свого здоров'я, включаючи існуючі і можливі фактори ризику та їх ступінь. З цього приводу в законодавстві України виникає колізія.

Вітчизняне законодавство змушує лікарів відмовляти собі у проявах «людяності», за які він може бути притягнутий до цивільної та/чи кримінальної відповідальності. Зокрема, лікар в Україні не має права:

- попередити людину, що може постраждати від безпосереднього спілкування з хворим, без згоди останнього;
- розкрити лікарську таємницю з метою професійних консультацій.

Проте дедалі більше проблем виникає не стільки у зв'язку з ненаданням лікарям певних можливостей у цій сфері, а з причин нехтування медиками своїми посадовими обов'язками. Не лише недоліки і невіршені колізії законодавства є причиною неналежного виконання лікарями свого етичного обов'язку. Низька професійна культура лікарів – це одна з передумов недодержання лікарської таємниці. Відомо, що українські лікарі не надто переймаються умовами зберігання медичних карток пацієнтів, при бажанні будь-хто може ознайомитися з медичними справами, що складаються на стіл медсестри. З метою навчання студентам медичних закладів дозволяють (і навіть заохочують!) вивчати медичні картки пацієнтів, які перебувають на лікуванні. Але як зазначено в ч. 2 ст. 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» 1992 р., «при використанні інформації, що становить лікарську таємницю, в навчальному процесі, науково-дослідній роботі, в тому числі у випадках її публікації у спеціальній літературі, повинна бути забезпечена анонімність пацієнта.

Лікарська таємниця залишається однією із проблем, вирішення якої може «почекати», оскільки існують проблеми значно важливіші, а між тим скарги на неетичність лікарської поведінки частішають. Питання, яке для лікаря є не дуже важливим, подекуди перетворюється на одне з ключових для пацієнтів, що страждають дерматологічними, венеричними та іншими захворюваннями. На практиці інформація про стан пацієнта продовжує залишатися для лікаря тією, що може бути представлена кожному, хто назветься родичем пацієнта, при цьому доволі часто не потрібно навіть підтверджувати родинні зв'язки та пред'являти документи [3, с. 141].

Висновки. Таким чином, на підставі викладеного можна дійти висновку, що незаконне розголошення лікарської таємниці – це умисне розголошення відомостей, що становлять лікарську таємницю, медичним працівником, працівником медичної установи або іншою особою, якій вона стала відома у зв'язку з виконанням професійних, службових або інших обов'язків, якщо ці відомості стали відомими стороннім особам, які на це не мають законних прав і повноважень. Порівнюючи кримінальне законодавство України у сфері відповідальності за розголошення лікарської таємниці і європейське, слід вказати на відсутність значних відмінностей у санкціях за розглядувані злочини. В КК України, на відміну від кримінальних законів переважної більшості європейських держав, передбачена окрема стаття, яка передбачає кримінальну відповідальність за незаконне розголошення лікарської таємниці. Також КК України відносить розглядуваний злочин до злочинів проти життя і здоров'я особи, тоді як кримінальне законодавство багатьох європейських держав по-різному підходить до питання про віднесення цього злочину до того чи іншого різновиду.

Внаслідок неефективної судової практики, яка склалася в Україні, недосконалості законодавства в зазначеній частині, кримінальне законодавство пропонується певним чином удосконалити. Цього, зокрема, можна досягти наступним шляхом:

- внесення змін до ст.ст. 132, 145 Кримінального кодексу України в частині підвищення розмірів санкцій за незаконне розголошення лікарської таємниці;
- прийняття відповідного закону, яким виключити частину третю статті 285 Цивільного кодексу і частину третю статті 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», оскільки вони суперечать частині першій статті 285 Цивільного кодексу України і частині першій статті 39 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»;
- прийняття відповідних змін до законодавства України, які б містили визначення поняття «лікарська таємниця» (ст. 40 «Лікарська таємниця» Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» не містить такого визначення).

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Ануčkова М.В. До питання про захист лікарської таємниці за Кримінальним кодексом України // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – 2008. – Вип. 40. – С. 404-413.
2. Закон України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2657-12>
3. Заварза Т. В. Проблеми збереження лікарської таємниці // Медичне право України: проблеми становлення та розвитку: Матер. Всеукр. наук.-практ. конф. – Львів, 2007. – С. 143-146.
4. Карпенко Л. Особенности уголовной ответственности за разглашение врачебной тайны: сравнительно-правовой анализ // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 10. – С. 113-116.
5. Коментар до Кримінального кодексу України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/024/143.php>
6. Конституція України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
7. Кони А. Ф. Собрание сочинений / Кони А.Ф. – М.: Юрид. лит., 1967. – Т. 4. – 544 с.
8. Кримінальний кодекс України: Чинне законодавство зі змінами та допов. Станом на 1 листопада 2006 р. – К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 176 с.
9. Уголовный кодекс Франции / Науч. редактирование канд. юрид. наук, доц. Л. В. Головки, канд. юрид. наук, доц. Н. Е. Крыловой; перевод с французского и предисловие канд. юрид. наук, доц. Н. Е. Крыловой — СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 650 с.
10. Уголовный кодекс Швеции / По состоянию на 1 мая 1999 года. – М.: Изд-во МГУ, 2000. – 167 с.
11. Кримінально-процесуальний кодекс України. – К.: Велес, 2006. – 176 с.
12. Кузьмічова Є.В. Лікарська таємниця у кримінальному процесі України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvknivs/2009_2/kuzmichova.htm
13. Основи законодавства України про охорону здоров'я - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2801-12>
14. Цивільний кодекс України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=435-15>
15. Шатковська І. В. Правове регулювання інституту лікарської таємниці (українська історія та міжнародний досвід) // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 669–676 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.nbuu.gov.ua/e-journals/FP/2009-3/09sivtmd.pdf>

Завоюра Я.О., Кубальский В.Н. Перспективы усовершенствования института уголовно-правовой охраны врачебной тайны в Украине / Институт международных отношений Национального авиационного университета.

В статье исследуются вопросы уголовно-правовой охраны института врачебной тайны в Украине, а также перспективы развития и реформирования этого института.

Ключевые слова: *врачебная тайна, конфиденциальная тайна, уголовное законодательство.*

Zavoiura I. O., Kubalskiy V.N. Prospects of improvement of criminal law guard of medical secret institute in Ukraine / Institute of International Relations National Aviation University.

In this article the authors analyzed the criminal law guard of the institute of medical secret in Ukraine, and the prospects of developing and reforming of this institute.

Keywords: *medical secret, confidential secrets, the criminal law.*